

Referens
Ahmad Azizi

Mottagare
Demokratiberedningen

Förslag till en reviderad strategi för demokrati och delaktighet

Strategi för demokrati och delaktighet i Botkyrka

Alla vi som arbetar i Botkyrka har en viktig uppgift att lyssna på och möta behoven hos olika samhällsgrupper. Demokratin i Botkyrka är inte bara *för* medborgarna. Demokratin i Botkyrka ska byggas av och utvecklas *med* medborgarna.

Övergripande inriktning för demokratiarbete

Strategin anger den övergripande inriktningen för Botkyrka kommuns arbete för demokrati och delaktighet. Den är en del av kommunens ordinarie verksamhet och syftar till att:

- Vägleda kommunens arbete för demokrati, delaktighet och inflytande.
- Vara ett stöd i den politiska styrningen och för Botkyrkas kommunala verksamheter i deras ordinarie arbete.
- Underlätta för alla medborgare och samhällsgrupper att vara delaktiga i demokratiska processer och påverka samhällsutvecklingen. Genom att undanröja strukturella hinder för kommuninvånarnas deltagande på grund av förutfattade meningar exempelvis i fråga om kön eller könsidentitet, ålder, social-, ekonomisk-, kulturell- eller etnisk bakgrund, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Huvudansvaret för att försvara och utveckla demokratin ligger på Botkyrkaborna själva och deras sammanslutningar så som politiska partier och andra organisationer. Politiska organ och förvaltningar ska ge viktigt stöd till demokratiutvecklingen och underlätta för Botkyrkaborna att delta och engagera sig.

Botkyrkas kommunfullmäktige beslutar om strategin. Den omfattar hela Botkyrka kommun – alla nämnder, styrelser och helägda kommunala bolag. Strategin är grunden för nämndernas beslut om konkreta demokratifrämjande insatser i sina ettårsplaner. Den riktar sig till både förtroendevalda och medarbetare i kommunen och ska lämna avtryck i Botkyrkabornas vardag.

Demokrati för en hållbar samhällsutveckling

I Botkyrka arbetar vi för en hållbar samhällsutveckling. En av de långsiktiga utmaningar som vi har identifierat för att uppnå en hållbar utveckling i kommunen är att ”Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin”.¹ Sveriges strategi för hållbar utveckling säger att *hållbar utveckling utgår från ett gemensamt ansvar*. Det förutsätter ett samhälle med demokratiska värderingar som respekterar de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Det innebär att alla medborgare tillförsäkras likvärdiga rättigheter och möjligheter i de demokratiska processerna.

I arbetet för en hållbar samhällsutveckling är därför samspelet mellan kommunens strategi för ett jämställt Botkyrka, strategin för ett interkulturellt Botkyrka och strategin för demokrati och delaktighet centralt. Flickor och pojkar, kvinnor och män ska oavsett bakgrund på lika villkor och på ett likvärdigt sätt tillförsäkras inflytande i kommunen och en god kommunal service.

Demokratiarbetet i Botkyrka

Den första strategin för demokrati och delaktighet antogs 2009 men demokratiarbetet i Botkyrka har en lång historia. Det strategiska arbetet inleddes redan 1997 och fokuserade då på att stärka valdeltagande inför valen 1998 med en särskilt tillsatt tjänst. Demokratiarbetet utvecklades genom att kopplas ihop med arbetet i de olika stadsdelarna i kommunen. Regeringens Storstadssatsning gav ungefär samtidigt möjlighet att utveckla delaktigheten. 1997 tillsattes demokratiberedningen och 2002 inrättades Ungdomsfullmäktige, politikerkaféer och rådslag för att tre år senare kompletteras med en formaliserad möjlighet för Botkyrkaborna att lämna synpunkter (synpunktshanteringen) och medborgarförslag. Demokratiarbetet förstärktes ytterligare 2006 då en heltidstjänst för demokratiutveckling skapades på kommunledningsförvaltningen. Därefter inrättades också sex dialogforum i kommunens olika delar. Vidare intensifierades arbetet genom utvecklandet av olika metoder för delaktighet. Botkyrka använder sig idag av exempelvis en digital medborgarpanel och söker hela tiden nya vägar för att möta invånarna också online. Centralt för det fortsatta demokratiarbetet i Botkyrka är att ytterligare stärka medborgarperspektivet och den representativa demokratis förutsättningar. Vi ser i uppföljningar ständiga förbättringar men det finns fortsatt en rad utmaningar och därför beslutade kommunstyrelsen i mars 2013 att demokratistrategin skulle revideras.

---

¹ ”Ett hållbart Botkyrka”, Kommunfullmäktige 2004.

Utvecklingsområden för demokrati och delaktighet

Den representativa demokratin har sina fasta spelregler men formerna för inflytande och påverkan även mellan valen behöver fortsatt utvecklas för att bättre möta de senaste decenniernas förändringar i samhället och politiken. Förutom förändringar i befolkningens storlek och sammansättning ser vi att värderingsförskjutningar mellan olika generationer har betydelse för demokratiarbetet i kommunen. De yngre generationerna engagerar sig i allt större utsträckning i sakfrågor och det är mindre vanligt att de ansluter sig till politiska partier. Botkyrka ser och antar utmaningen i att skapa utrymme för olika generationer och olika förhållningssätt. Kommunen har en ung befolkning, som med rätt verktyg har möjligheten att vara ledande i skapandet av en demokrati som överbrygger skillnaderna inom kommunen. Genom att involvera Botkyrkaborna i demokratiska processer motverkar vi föreställningar om grupper av människor som ”de andra”. För att förbättra möjligheterna att bygga ett demokratiskt och hållbart Botkyrka fokuserar vi på sju utvecklingsområden som vi beskriver nedan.

1. Den representativa demokratin

Representativ demokrati avser det styrelseskick där den offentliga makten utgår från folket, genom att medborgarna i fria och allmänna val utser representanter med beslutanderätt. Medborgarna kan på så sätt också utkräva ansvar av de folkvalda och utse nya representanter om de inte motsvarar förväntningarna. Relationen mellan medborgare och förtroendevalda utgör grunden för den representativa demokratin. De förtroendevalda är medborgarnas representanter och ska förverkliga de program de fått mandat för i valet. Avgörande för en positiv utveckling är att öka tilliten till partipolitiken och den kommunala organisationens förmåga att genomföra de beslut som fattas.

Medborgarnas, politiska partiernas och kommunorganisationens roll

I Botkyrka, liksom för den representativa demokratin rent allmänt, är det grundläggande att medborgarna ser det meningsfullt och känner det som sitt ansvar att aktivt delta i valen av dem som ska styra. Ytterst ansvariga för hur den förda politiken ska utformas är de förtroendevalda som har att prioritera vad som ska göras och när. De har också en viktig roll i att säkerställa att besluten får genomslag i hela förvaltningskedjan och att de följs upp och utvärderas.

Den kommunala förvaltningen genomför de beslut som de förtroendevalda tagit och hjälper dem förtroendevalda att genomföra de politiska ambitioner dem har gått till val på. Kommunorganisationen ska vara öppen för medborgarnas insyn och granskning och ska verka för att öka medvetenheten och kunskapen om de förtroendevaldas politiska mandat, deras prioriteringar och beslutanderätt. Ett

öppet tydligt och begripligt kommunalt beslutsfattande är nödvändigt för att säkra kommuninvånarnas rätt till medbestämmande, inflytande och påverkan.

Jämställt och jämlikt deltagande

Jämställt och jämlikt deltagande i demokratiska processer är en central utgångspunkt. Alla medborgare ska på lika villkor ha tillgång till makt och inflytande och känna sig välkomna att delta i den demokratiska processen. Vi vet att Botkyrka är en plats med kommuninvånare från många olika platser i världen. Vi vet också att många kommuninvånare saknar känslan av att vara fullt utrepresenterade i kommunalt politiskt fattade beslut. Demokratiarbetet behöver därför präglas av en förståelse för att det finns strukturer som försvårar det demokratiska deltagande på grund av exempelvis ursprung, ålder eller funktionsnedsättning. Representativitet är ett fortsatt viktigt utvecklingsområde. Genom att vi arbetar strategiskt utifrån insikten om att det existerar strukturella, psykiska och fysiska hinder för kommuninvånarnas demokratiska deltagande bidrar vi till att stärka deras demokratiska rättigheter.

Ökat valdeltagande

Valdeltagande i de allmänna valen är ett uttryck för det demokratiska systemets legitimitet. Ett stärkt valdeltagande är därför viktigt för Botkyrka som kommun och plats. En ökad medvetenhet om de demokratiska processerna är nödvändig för att öka engagemang och deltagande hos kommunens medborgare.

- En grundläggande faktor är valnämndens uppdrag att säkerställa genomförandet av valet. Alla röstberättigade ska veta var, hur och när de kan rösta.
- De politiska partierna presenterar sina politiska program och inbjuder medborgarna till diskussion om samhällsutvecklingen.
- Förvaltningsorganisationen genomför det politiska beslutet om insatser för ökad medvetenhet, engagemang och valdeltagande.

Strategiskt fokus: den representativa demokratin

För att förstärka den representativa demokratin och motverka hinder i organisationen, rutinerna och arbetskulturen krävs insatser inom den politiska strukturen och i förvaltningsorganisationen.

- Förtroendevaldas, partiernas och politiska ungdomsförbunds närvaro i offentliga rum bör förstärkas, dels i skolor, föreningar och sociala medier men även under evenemang.
- Formerna för den politiska beslutprocessen bör löpande anpassas till nya generationers syn på politik och till kommuninvånarnas förväntningar och förutsättningar.

- Nämnderna bör hitta nya eller kompletterande former för dialog med kommuninvånare som saknar rösträtt på grund av exempelvis ålder eller kortvistelsetid i kommunen.
- Den politiska organisationen och kommunförvaltningen måste förankra arbetet med strategisk kommunikation som grundläggande princip för att effektivt nå ut med information och demokratifrämjande åtgärder.
- Alla delar av den politiska organisationen med dess förvaltningar bör arbeta för att inkludera olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.
- Kommunen ska verka för att alla röstberättigade kvinnor och män ska kunna och känna angeläget att delta på lika villkor i valen och i den allmänna demokratiska processen. Valdeltagandet ska öka och skillnaderna mellan grupper och kommundelar ska minska.
- Kommunen bör också underlätta för varje röstberättigades eget ansvar för deltagande i den demokratiska valprocessen.
- Botkyrkas kommunorganisation ska aktivt arbeta för att öka medvetenheten och kunskapen om den representativa demokratis roll och politikernas, kommunorganisationens och medborgarnas befogenheter.
- Vi ska regelbundet och systematiskt belysa hur representationen är som grund för förändring så att alla samhällsgrupper upplever sig representerade i det politiska beslutsfattandet och den kommunala organisationens ledning.
- Avgörande i frågan om representationen är inte bara antalet representanter för olika samhällsgrupper utan också i vilken utsträckning de förtroendevalda och kommunorganisationen speglar invånarnas olika livserfarenheter. Det är viktigt att inte stanna vid kvantitativa mått, utan att också kvalitativt säkerställa att förtroendevalda från underrepresenterade grupper i praktiken har samma möjlighet till inflytande över samhällsfrågor inom ramarna för sina kommunalpolitiska uppdrag.

2. Delaktighet och inflytande i Botkyrka

Att kommuninvånarna deltar och påverkar den politiska beslutsprocessen ökar förtroendet för den representativa demokratin och de valda representanterna. Deltagande i demokratiska processer tenderar att stärka det sociala kapitalet och det i sin tur motverkar både diskriminering och segregering. Samtidigt ökar deltagande i demokratiska processer en förståelse för hur demokrati fungerar.

Deltagardemokrati

Deltagardemokrati är en aspekt av demokratin som stödjer den representativa demokratin utan att ersätta den. Medborgarna kan vara en del av deltagardemokratin genom att ge råd, vara medbestämmande (brukar inflytande) eller genom att ges rätt att fatta beslut i vissa frågor.

Den rådgivande medborgarrollen tar sig till uttryck genom att frågor diskuteras och används som underlag vid politiskt beslutsfattande och det kan röra sig om både vilken insats och hur insatsen ska utformas. På så sätt kan politiska beslut förankras i det lokala sammanhanget tidigt i beslutsprocessen.

Folkomröstning

Kommunal folkomröstning är den mest långtgående formen av deltagardemokrati i en specifik fråga. Folkomröstning som hållas i kommuner och är enligt svensk lagstiftning² alltid rådgivande. Om 10 procent av de röstberättigade kommuninvånarna begär folkomröstning måste fullmäktige pröva om en ska hållas. Det är kommunfullmäktige som beslutar om en folkomröstning och två tredjedelar av fullmäktige måste vara överens om en folkomröstning ska hållas eller inte.

Medborgardialog

Medborgardialogen är ett arbetssätt för att involvera kommuninvånarna i frågor som berör dem utan att någon formell beslutanderätt delegeras. Vi i Botkyrka måste inom alla organisatoriska nivåer lyfta in kommuninvånarnas erfarenheter och kunskaper om lokala förhållanden i beslutsfattande och utförande.

Det finns olika typer av dialoger. Ett exempel är dialogforum där frågor diskuteras och deltagarnas synpunkter sedan används som underlag vid politiskt beslutsfattande. De formella samråden enligt Plan- och bygglagen är ett annat exempel. Ytterligare ett exempel är den digitala dialogen i form av kommunens medborgarpaneler. Dialogen måste alltid ha ett tydligt syfte och bör i regel ha en inriktad målgrupp. Det måste finnas en tydlighet vad gäller utrymmet för att påverka, veta, tycka, resonera, genomföra och bestämma.

Brukarinflytande

Brukarinflytande innebär att brukarna medverkar i beslut om verksamheter som de själva berörs av. Huvudsyftet är att stärka brukarnas ställning och ta tillvara på deras erfarenheter och intressen när det gäller verksamheten. Detta kan i sig bidra till bättre beslut och ökad kvalitet. Det är ett konkret sätt att öka invånarnas delaktighet och påverkan på kommunens verksamheter. Brukarinflytande ger också en möjlighet att lyssna in perspektiv från individer och grupper som annars kanske inte kommer till tals. Organiserat brukarinflytande ska inte begränsa individens valfrihet att delta eller inte.

---

² (SFS 1994:692)

Återkoppling

Återkoppling ska vara en naturlig del av arbetet med alla typer av deltagardemokrati och dialoger. Alla deltagare i kommunens dialoger ska ha tillgång till resultaten av dialogen som förts, information om hur det som diskuterats hantearats av kommunen och om det påverkat den politiska styrningen eller kommunens verksamheter.

Strategiskt fokus: delaktighet och inflytande i Botkyrka

- Utvecklingsarbetet ska fokusera på att ta fram kanaler så att inflytande kan förverkligas inom ramen för ordinarie arbete och styrsystem.
- Både förtroendevalda och kommunorganisationen måste aktivt arbeta för att skapa en tydlighet vid varje dialogtillfälle gällande vad dialogen syftar till och vilket mandat de olika parterna har samt var i beslutsprocessen som mandatet ligger.
- Utveckla metoder/analysmall för att följa vilka som kommer till tals, vilka som finns representerade i rummet och om det kan anses återspegla en allmän uppfattning. Könsfördelning avseende deltagande och närvaro ska alltid uppmärksammas. Kommunfullmäktige bör fatta beslut om ett system för återkoppling av de möten, dialoger och samtal som genomförs i syfte att kunna följa upp dem i kommunorganisationen.
- Brukarinflytande är ett utvecklingsområde för alla förvaltningar i de delar av verksamheten som möter brukare/ kommuninvånare. Det är viktigt att verksamheterna själva bidra till organiseringen av brukarnas inflytande, bland annat genom att möjliggöra bildande av exempelvis brukarråd.

3. Botkyrka samarbetar med civilsamhället

Botkyrkas demokratiarbete ska präglas av en politisk kultur som både bygger på och strävar efter att stärka det gemensamma sociala kapitalet, ömsesidig tillit mellan medborgarna och tillgång till sociala nätverk. Erfarenheten visar att ett samhälle med stort socialt kapital skapar bättre förutsättningar för politiska institutioner att lösa kollektiva problem. Den politiska och kommunala organisationen ska därför i linje med ovanstående agera tillsammans med civilsamhället och dess aktörer för att i samtalet åstadkomma önskvärd utveckling för Botkyrka kommun som helhet.

Sociala rörelser beskriver ett förändrat politiskt klimat där den traditionella politiska ideologin delvis tappat mark från rörelser som driver sakfrågor. Dessa rörelser står idag utan formell representation och direkt inflytande. I Botkyrka

bör vi arbeta för att lyfta in sociala rörelser i den demokratiska processen. Genom att bjuda in till diskussion och bemöta frågor och synpunkter med ödmjukhet öppnar politiken och kommunorganisationen upp för ett samhällsklimat där förtroende skapas. Engagerade Botkyrkabor är en förutsättning för en levande demokrati och engagemang ska därför tillvaratas och bemötas konstruktivt. Därför måste vi kontinuerligt följa förändringar i medborgarnas egna strategier för att påverka lokalsamhällets utveckling som grund för att utveckla våra egna kanaler för inflytande. Vidare måste Botkyrkas förtroendevalda och kommunorganisation skapa en inkluderande politik som uppmärksammar medborgare som i det offentliga rummet är osynliga, medborgare som står utanför utbildningssystemet och arbetsmarknaden, eller på andra sätt står utanför majoritetsnormen.

Strategiskt fokus: Botkyrka samarbetar med civilsamhället

- Kommunen bör aktivt arbeta med föreningar för att det politiska samtalet ska nå ut, föreningarna är demokratiskolande och ökad samverkan ser vi bygger broar mellan olika samhällsgrupper.
- Samhällsinformatörer bör ses som en central del i arbetet för att nå ut till kommuninvånarna. Genom att de fungerar som en kanal för demokratiarbetet bidrar de till att öka medvetenheten om hur kommunen och det demokratiska systemet fungerar.
- Medborgarkontoren och områdesutvecklarna utgör en viktig roll i kommunens kontakt och samarbete med samhällets lokala aktörer.
- Kommunorganisationen och de förtroendevalda bör fokusera på att utveckla kanaler för att fånga upp engagemang. Politiker och tjänstepersoner bör utveckla arbetssätt för att bemöta folkengagemanget på ett öppet sätt när det uppstår och uppmuntra, lyssna in och tydligt föra resonemang i frågorna.
- Det är också av vikt att hitta former för att ta upp samhällsförändringar och skapa offentliga rum där kommuninvånarna får uttrycka sitt engagemang, sina åsikter och idéer.
- Kommunfullmäktige bör fatta beslut om vilka regler för öppenhet och begränsningar som gäller för medborgarnas initiativ och politiskt engagemang på de allmänna mötesplatserna i kommunen.

4. Ungas inflytande i Botkyrka

Demokratin i Botkyrka ska öppna upp för att dels tillhandahålla en god politik för våra ungdomar men även vara inkluderande och representativ. Förenings- och organisationslivet för ungdomar ses som en stor tillgång i den demokratiskolande verksamheten. I arbetet för att öka ungas inflytande i Botkyrka är skolorna en grund för att bygga förtroende för och kunskap om demokrati. Det

finns idag ett lågt engagemang bland kommunens unga invånare och låg kunskap om kanaler för delaktighet och inflytande i demokratiska processer. Det är därför nödvändigt att nå ut till skol-, fritids- och föreningsverksamhet i frågor som rör mänskliga rättigheter, demokrati och delaktighet. Samtidigt bär skolorna ett särskilt ansvar att i sin undervisning belysa den kommunala demokratins utformning och vägar till engagemang och påverkan. Det finns goda exempel på försök att ta tillvara på och inkludera ungdomar i kommunpolitiken men dessa saknar förankring i flera delar av kommunorganisationen och stora tillgångar går därför förlorade.

Strategiskt fokus: ungas inflytande i Botkyrka

- Strukturer för att levandegöra ungdomspolitiken i nämnder och förvaltningar behöver utvecklas eller förstärkas.
- De politiska ungdomsförbunden har en viktig roll i arbetet för att öka ungas intresse för partipolitik. I det arbetet bör förbunden i ökad utsträckning ges möjlighet att informera på skolor och olika föreningar.
- Ungdomsfullmäktige har en viktig roll för att möjliggöra ungdomars inflytande och kunskap om demokrati. Exempelvis genom sina kontakter till elevråd i Botkyrkas skolor men även till kommunens förvaltningar och politiska organisation. Deras mandat och kontakt med kommunorganisationen bör utvecklas och tydliggöras.
- Arbetet bör även fokusera på kommunens fritidsgårdar. De bör vara en plats som bidrar till ökad kunskap om demokratifrågor och möjligheter till inflytande och makt över sitt eget liv och samhälle.
- Skapa flera mötesplatser för ungdomar, exempelvis ungdomshus med olika demokratifrämjande aktiviteter för unga och unga vuxna i alla kommundelar.
- Stärka skolornas demokratiska funktioner exempelvis elevråd och klassråd som verktyg att utveckla tron på demokrati.
- Vidareutveckla arbetssätt som säkerställer att inläringen och arbetsmiljön i klassrummen i skolorna sker på ett sätt som återspeglar demokratiska värderingar där jämställdhet och jämlikhet är två centrala förhållningssätt.
- Kunskap om hur kommunal politik och verksamhet fungerar behöver vara ett givet inslag i skolan. I arbetet med detta ska skolan bjuda in kommunala verksamheter, ungdomsfullmäktige och politiska representanter till skolorna.
- Arbetet i skolorna bör kompletteras med särskilda temadagar. Temadagarna bör utformas med utgångspunkt från elevernas önskemål utifrån olika områden om lokal politik, kommunal organisation eller mänskliga rättigheter.
- För att träna hur demokratin fungera i praktiken och förstärka politisk debatt i skolan bör skolval genomföras även mellan de allmänna valen.

5. Digital demokrati

Digitala verktyg och kanaler som erbjuds via internet kommer gradvis att växa i betydelse som arenor för publicering av information, debatt, dialog och opinionsbildning om viktiga samhällsfrågor. I dag blir sammankopplingen allt tätare mellan demokrati och nya medier. Det är en utmaning för politik och förvaltning att vara ett led i denna utveckling. Ett viktigt syfte med kommunens insatser kopplat till nya verktyg och arenor inom demokratiutveckling är att sätta fokus på åtgärder som leder till ökad delaktighet bland kommuninvånarna, framför allt unga. Avgörande är att medborgarna verkligen ska betrakta digitala forum sitt eget forum.

Strategiskt fokus: digital demokrati

- Utveckla ett strategiskt arbete med sociala medier som kompletterande del i kommunens demokratiarbete.
- Utveckla ett bredare engagemang både i intern och i externorganisation med inriktning på att integrera metoder inom sociala medier.

6. Demokrati på arbetsplatsen i Botkyrka

Delaktighet och inflytande för medarbetarna på sina arbetsplatser är en förutsättning för att kommunen ska kunna leva upp till sina ambitioner, både för en levande lokal demokrati i Botkyrka och demokrati på arbetsplatsen. Att utveckla den interna demokratin på arbetsplatserna är därmed centralt.

Strategiskt fokus: demokrati på arbetsplatsen i Botkyrka

- Utgångspunkten för demokratiarbetet på kommunens arbetsplatser ska vara kommunens arbetsgivarstrategi.
- Styrningen på arbetsplatsen följer en tydlig fördelning av arbetsuppgifter men ska genomsyras av hög delaktighet, både i arbetets innehåll och i upplägg. Det är en förutsättning för att Botkyrka kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare för både medarbetare och medborgare.
- Vid genomförandet av kommunens arbetsgivarstrategi ska de brister som finns synliggöras och ligga till grund för att utveckla den interna demokratin på arbetsplatserna.
- De fackliga organisationerna är en viktig part när det gäller demokratin på arbetsplatsen.

7. **Samarbete internationellt och nationellt**

I Botkyrka ser vi vikten av att omvärldsbevaka för att följa demokratiutvecklingen på alla nivåer. Globala och regionala förändringar kan påverka hur vi i Botkyrka måste agera. Samarbete ger oss nya kunskaper, idéer och metoder för den lokala demokratiutvecklingen som stärker och fördjupar vår förståelse för och kunskap om demokrati och delaktighet. Samtidigt är det centralt att följa debatten och utvecklingen av demokrati i olika delar av världen på grund av Botkyrkas demografiska sammansättning. Flera av Botkyrkaborna har sitt ursprung i delar av världen som just nu genomgår stora samhällsliga förändringar. Den debatt som följer förändringarna får därför effekt även här i Botkyrka.

Förutom att vi i Botkyrka förhåller oss till stora globala förändringar och händelser måste vi agera tillsammans med samarbetskommuner inom den Europeiska Unionen (EU). Sveriges medlemsstatus gör att vi i Botkyrka oundvikligen påverkas av direktiv och politiska beslut tagna inom EU. Var femte år väljer medborgarna representanter till EU-parlamentet. En del av arbetet för demokratiutveckling inriktas därför på ökat engagemang och valdeltagande till EU parlamentsvalet. Det är också viktigt för den lokala demokratin i Botkyrka att öka kommuninvånarnas kunskap och förståelsen för EU och vilka skyldigheter och rättigheter kommuninvånarna har gentemot EU:s beslutande institutioner.

Vidare bör vi i Botkyrka se de fördelar som även nationella samarbeten för med sig. Genom att följa andra kommuner i Sverige och låta oss inspireras av goda exempel driver vi också vårt eget arbete framåt. Samtidigt är Botkyrka en kommun som i flera områden inspirerat andra kommuner till alternativa vägar för att möta kommuninvånarnas behov och villkor. För det nationella arbetet är fortsatt deltagande inom ramen för exempelvis Sveriges kommuner och landsting centralt.

Strategiskt fokus: Botkyrka samarbetar internationellt och nationellt

- Kontinuerlig omvärldsbevakning för att fånga upp kunskaper, idéer och metoder för demokratiutveckling.
- Öka kunskap och medvetenhet om hur EU:s demokratiska processer fungerar och fördjupa medborgarnas kunskaper kring möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom EU:s parlamentariska system.
- Det är fortsatt centralt att genom olika nätverk dela med sig av och inspireras av andra kommuner genom exempelvis nätverksträffar via Sveriges kommuners och landstings arbete för demokratiutveckling.

Botkyrkas ansvar och organisation

För att säkra långsiktigheten och kvalitet i kommunens arbete med demokratiutveckling behövs en tydlig ansvarsfördelning.

Den politiska organisationens ansvar

- Det yttersta ansvaret för att förverkliga strategin bär kommunstyrelsen på uppdrag från kommunfullmäktige.
- Kommunfullmäktige ansvarar för att följa upp arbetet som återrapporteras i flerårsplanprocessen.
- Demokratiberedningen bereder underlag för beslut om insatser riktade till förtroendevalda, invånare och brukare.
- Personalutskottet har motsvarande roll för att förverkliga demokratistrategins ambitioner i den interna demokratin på arbetsplatserna.
- Nämnderna ansvarar för att strategin genomsyrar ledning och verksamhet i kommunen.
- Nämnderna ansvarar för att deras verksamheter lever upp till inriktningen i denna strategi.

Förvaltningsorganisationens ansvar:

- Varje förvaltningschef har huvudansvaret för genomförandet av strategin.
- Förvaltningscheferna ansvarar också för att medarbetarnas demokratiska uppdrag får genomslag i verksamheten både internt och externt för invånare och brukare.
- Kommundirektören har ytterst det förvaltningsmässiga ansvaret för att demokratiarbetet genomförs i enlighet med denna strategi.
- Kommunledningsförvaltningen har huvudansvaret för att kommunövergripande leda, samordna och stödja demokratiutvecklingsarbetet, inklusive arbetsformer.

Botkyrka följer upp strategin

Uppföljningen av resultat sker kommunövergripande genom flerårsplanprocessen. Uppföljningen ska fokusera på processen med demokratiutveckling samt verksamhetsresultat ur ett medborgar-, brukar- och medarbetarperspektiv.

- Med stöd av kommunledningsförvaltningen ska den kommunala förvaltningen årligen följa upp och bidra till utveckling av nämndmål som bidrar till demokratistrategins uppfyllande. Nämndernas ettårsplaner utgör grunden för det arbetet.
- Att mätbara indikatorer utvecklas eller tas fram för uppföljning och utvärdering kopplat till medborgarundersökningen.
- Kommunledningsförvaltningen utvärderar strategin varje mandatperiod och presenterar en rapport utifrån utvecklingsområdena.
- Strategin för demokrati och delaktighet ligger till grund för en handlingsplan som arbetas fram av kommunledningsförvaltningen. Innehållet i handlingsplan påbörjas parallellt under remiss och beslutsprocess för den nya strategin.